

Dames en heren,

Goed om te zien dat de Stichting d'Ons ook dit jaar weer zo'n grote groep ondernemers en andere belangstellenden bij elkaar heeft gebracht.

We gaan het vandaag niet alleen hebben over nieuwe kansen en mogelijkheden in de landbouwsector, maar ook over twee thema's die hier nauw mee verbonden zijn: duurzaamheid en voedselkwaliteit.

Dat de Surinaamse agro & food sector grote potentie heeft, hoef ik u niet te vertellen. Dat hebt u tijdens alle voorgaande edities van dit congres al duidelijk gemaakt.

En gelukkig zijn er genoeg Surinaamse bedrijven die dit waar maken. Dat het mogelijk is om in Suriname kwalitatief hoogwaardig voedsel te produceren en daarmee een succesvol bedrijf op te bouwen.

Dat succes kan vele vormen hebben. Voorwaarde hiervoor is dat je een goed product aanbiedt. Dat kan op de lokale markt of in de regio. Maar tegenwoordig zijn ook verre markten bereikbaar, ook voor kleinere producenten. En ook dat kan een interessant *business model* zijn.

Tot voor kort was ik ambassadeur in Tanzania. Daar en bij voorbeeld ook in Kenia en Ethiopie worden met succes sperziebonen en bloemen voor de Europese markt geteeld.

Een goed product is een voorwaarde, maar er komt veel meer bij kijken. Je moet zorgen voor een gegarandeerde kwaliteit, voor een gegarandeerde

aanvoer van producten, producten die voldoen aan internationale standaarden.

Dat gaat niet van zelf. Daar komt veel logistiek en kwaliteitscontrole bij kijken. En je moet weten wat je afnemers precies willen.

In Tanzania zei ik dan meestal dat ze niet langer alleen maar **boeren** moesten zijn, maar **ondernemers** moesten worden.

Even naar dit congres. Duurzaamheid is een belangrijk thema. En terecht. Want voedselproductie heeft een grote impact op milieu en klimaat.

En naar mate de wereldbevolking groeit en dus ook de voedselproductie moet toenemen, wordt duurzaamheid alleen maar belangrijker.

Met een veranderend klimaat en andere neerslagpatronen moeten we op veel plaatsen overgaan op nieuwe gewassen. En dus is er alle gelegenheid bij het introduceren van die nieuwe gewassen beide doelstellingen mee te nemen: nieuwe gewassen die minder kwetsbaar zijn, minder gevoelig zijn voor ziektes, een hogere opbrengst hebben en een hogere voedingswaarde.

Innovatie is *the new buzz word*.

Het is duidelijk dat dit allemaal niet vanzelf gebeurt en ook niet voor niks. Als ondernemer weet je het: de kost gaat voor de baat uit.

Overheden kunnen een belangrijke rol spelen door de lijnen uit te zetten en *incentives* te geven voor duurzame productie. In Nederland heeft minister Schouten van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

(ja, we hebben weer een minister van landbouw) vorige maand haar visie op de toekomst van de landbouw uiteengezet waarin *circulaire landbouw* een veel grotere rol moet gaan spelen.

Volgend jaar moet dit beleid concreet worden uitgewerkt, maar het komt er feitelijk op neer dat je in de keten geen afvalstoffen meer hebt, omdat de restproducten deel van de input vormen voor verdere producten en processen.

Ook private initiatieven bevorderen deze innovatie in de richting van duurzame productie. Daarom op deze conferentie ook de begeerde award.

In hetgeen ik net allemaal gezegd heb, belicht ik maar een kant van het proces, de kant van de **aanbieder**. Er is natuurlijk ook de kant van de **afnemer**, u en ik zal ik maar zeggen.

Want wij zijn de consumenten die in de winkel kiezen wat we vanavond en morgen willen eten. We zouden in de winkel niet alleen moeten kiezen voor een duurzaam geproduceerd product, maar liefst ook nog voor een gezond product: liever een wortel of een mango dan een ijsje zal ik maar zegen.

Dames en heren,

Het zijn spannende en interessante tijden voor de agro & food sector. De uitdagingen én kansen die een groeiende en steeds rijker wordende wereldbevolking met zich meebrengen vragen om creatieve, innovatieve en duurzame oplossingen.

Ik hoop dat Nederlandse en Surinaamse bedrijven gezamenlijk tot die oplossingen kunnen komen. En, als

u een goed plan hebt, vergeet dan niet dat de Nederlandse ambassade u graag adviseert en ondersteunt.

Ik wens u allen een interessante en productieve dag.

Dankuwel.